

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

**VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE PRAKTICKÚ ŠKOLU
PRE
NIŽŠIE STREDNÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE**

Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav.

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20290:18-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

Obsah

Obsah.....	2
Úvod.....	4
1 Ciele výchovy a vzdelávania.....	4
2 Profil absolventa.....	4
3 Stupeň vzdelania.....	4
4 Vzdelávacie oblasti.....	4
4.1. Jazyk a komunikácia	5
4.2. Matematika a práca s informáciami	6
4.3. Človek a spoločnosť	6
4.4. Umenie a kultúra	6
4.5. Zdravie a pohyb.....	6
4.6. Odborno-praktické predmety	7
5 Charakteristika vzdelávacieho programu	7
5.1 Formy výchovy a vzdelávania.....	7
5.2 Rámcový učebný plán pre praktickú školu	8
5.3. Poznámky k rámcovému učebnému plánu:.....	8
6 Vyučovací jazyk.....	10
7 Spôsob a podmienky ukončenia	10
8 Povinné personálne zabezpečenie.....	10
9 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie	10
10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	11
11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov	11
Príloha 1	13
Obsah vzdelávania povinných predmetov pre 1. až 3. ročník praktickej školy	13
Slovenský jazyk a literatúra	13
Matematika.....	15
Výchova k mravnosti a občianstvu.....	16
Hudobná výchova.....	17
Výtvarná výchova.....	19
Telesná a športová výchova	20
Rodinná výchova.....	22
Zdravotná výchova	24
Ručné práce a šitie.....	26
Príprava jedál a výživa	27

Domáce práce a údržba domácnosti	29
Príloha 2	33
Obsah vzdelávania voliteľných predmetov pre 1. – 3. ročník praktickej školy	33
Starostlivosť o starých a chorých	33
Pestovateľské práce	34
Pomocné práce v kuchyni.....	36
Remeselné práce.....	37
Pomocné práce v záhradníctve a aranžovaní.....	42
Tkanie na tkáčskom stave.....	43
Pomocné práce v administratíve.....	45
Výroba keramiky	46

Úvod

Vzdelávací program pre praktickú školu, ktorá poskytuje vzdelávanie a prípravu na výkon jednoduchých pracovných činností žiakom s mentálnym postihnutím alebo žiakom s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorým stupeň postihnutia neumožňuje prípravu v odbornom učilišti, je súčasťou vzdelávacích programov pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím. Praktická škola je určená pre chlapcov i dievčatá, menej zručných absolventov špeciálnej základnej školy vzdelávaných podľa variantu A a manuálne zručných absolventov špeciálnej základnej školy vzdelávaných podľa variantu B a C.

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Škola má žiakom poskytnúť možnosť fyzicky a psychicky dospieť tak, aby mohli čo najsamostatnejšie žiť v domácom prostredí alebo v chránenom bývaní a pracovať v chránenom pracovisku. Cieľom praktickej školy je pripraviť žiakov na život v rodine, na sebaobsľuhu, na rôzne jednoduché praktické práce, vrátane prác v domácnosti, zacvičiť ich v prácach profilujúceho voliteľného predmetu a na vykonanie jednoduchých pracovných činností spravidla pod dohľadom inej osoby.

2 Profil absolventa

Praktická škola je jedna z možností riešenia ďalšieho vzdelávania a následnej integrácie žiakov s mentálnym postihnutím do spoločnosti. Úlohou praktickej školy je pripraviť žiakov na život v rodine - na sebaobsľuhu a praktické práce v domácnosti, zacvičiť ich v prácach profilujúceho voliteľného predmetu tak, aby mohli vykonávať zmysluplnú prácu v chránených pracoviskách. Praktická škola nie je profesijne zameraná na zvládnutie učebného odboru, preto po jej absolvovaní nezískavajú žiaci výučný list ale vysvedčenie o absolvovaní praktickej školy so zameraním na pomocné práce v určitom odbore pod dohľadom zodpovednej osoby.

3 Stupeň vzdelania

Absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy žiak získa nižšie stredné odborné vzdelanie. Dokladom o získanom stupni vzdelania je záverečné vysvedčenie.

4 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika vyčlenená z obsahu celkového vzdelávania. Vzdelávacie oblasti majú nadpredmetový charakter. Vo vzdelávacom programe pre praktickú školu je obsah vzdelávacích oblastí rozčlenený do vybraných učebných predmetov. Škola si môže do týchto vzdelávacích oblastí doplniť ďalšie predmety.

Obsah vzdelávania v praktickej škole tvorí učivo povinných a voliteľných predmetov. Medzi všeobecnovzdelávacie predmety je zaradený slovenský jazyk a literatúra, matematika,

výchova k mravnosti a k občianstvu, výtvarná výchova, hudobná výchova a telesná a športová výchova.

Odborno-praktické predmety: rodinná výchova, zdravotná výchova, ručné práce a šitie, príprava jedál a výživa, domáce práce a údržba domácnosti - sú zamerané ako príprava na rodinný život.

Praktická škola sa výberom jednotlivých voliteľných predmetov profiluje podľa podmienok školy, zohľadňujúc špecifické podmienky regiónu. Profilujúcim predmetom môže byť ktorýkoľvek z voliteľných predmetov, ich kombinácia alebo iné predmety, zamerané na jednoduché pracovné činnosti vykonávané v chránených pracoviskách daného regiónu. Pre nezručných absolventov špeciálnej základnej školy vzdelávaných podľa variantu B, ktorí nemajú predpoklady pracovať v chránenom pracovisku, môže sa ako voliteľný profilujúci predmet zaviesť predmet "Domáce práce a údržba domácnosti", ktorý ich pripraví na sebestačnejší život v chránenom bývaní.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VÝCHOVA K MRAVNOSTI A OBČIANSTVU
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ODBORNO-PRAKTICKÉ PREDMETY	RODINNÁ VÝCHOVA
	ZDRAVOTNÁ VÝCHOVA
	RUČNÉ PRÁCE A ŠITIE
	PRÍPRAVA JEDÁL A VÝŽIVA
	DOMÁCE PRÁCE A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI
VOLITEĽNÉ PREDMETY	STAROSTLIVOSŤ O STARÝCH A CHORÝCH
	PESTOVATEĽSKÉ PRÁCE
	POMOCNÉ PRÁCE V KUCHYNI
	REMESELNÉ PRÁCE
	POMOCNÉ PRÁCE V ZÁHRADNÍCTVE A ARANŽOVANÍ
	TKANIE NA TKÁČSKOM STAVE
	POMOCNÉ PRÁCE V ADMINISTRATÍVE
	VÝROBA KERAMIKY

4.1. Jazyk a komunikácia

V jazykovej časti vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia je určujúcim cieľom rozvoj komunikačných schopností žiakov. Zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou pomocou spisovného jazyka. Nácvik bežnej spoločenskej konverzácie, rozširovanie a obohacovanie slovných zásoby a skvalitnenie reči žiakov. Precvičovanie správania sa v praktických životných situáciách. Vyplňať, štylizovať a písať praktické písomnosti, ktoré budú v živote potrebovať s pomocou osoby za nich zodpovednej.

V literárnej výchove je určujúcim cieľom rozvoj schopností žiaka poznávať svet, rozvojom čitateľských schopností, záujmom o čítanie zábavnej literatúry, časopisov, náučnej literatúry. Vytvorenie kladného vzťahu k divadlu, filmu, rozhlasu a televízii.

4.2. Matematika a práca s informáciami

Cieľom vzdelávania je osvojenie si matematických vedomostí, zručností a návykov, ktoré umožnia žiakom riešiť potrebné praktické úlohy matematického charakteru, s ktorými sa stretnú v živote. Postupné osvojenie si numerácie v obore do 20, 100, 1000. Porovnanie čísel, sčítavanie, odčítavanie. Základy násobenia s využitím kalkulačky. Práca s peniazmi. Poznávanie bankoviek, mincí. Kupovanie a vydávanie peňazí. Zoznámenie sa s jednotkami dĺžky, hmotnosti, objemu a času. V geometrii zoznámenie sa so základnými pomôckami, meranie dĺžok, rysovanie kružnice. Poznávanie rovinných a priestorových útvarov. Využitie IKT. Zoznámenie sa s počítačom a jeho využitím aj v iných predmetoch a v každodennom živote.

4.3. Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť sa prostredníctvom obsahu snaží uchovať tradičné hodnoty našej spoločnosti, viesť k vnímaniu vlastenectva a národnej hrdosti v kontexte európanstva a multikulturalizmu.

Cieľom je poskytnúť žiakom základné vedomosti o fungovaní demokratickej spoločnosti, právach a povinnostiach občanov. Výchovná zložka je zameraná na vytváranie humánnych vzťahov medzi ľuďmi, v rodine, na pracovisku. Utváranie trvalého záujmu žiakov o sebakontrolovanie a rozvíjanie individuálnych kvalít.

4.4. Umenie a kultúra

Cieľom vzdelávacej oblasti je výchova citlivého a vnímavého človeka. Estetická kultivácia žiaka, osvojenie si dobrého vkusu. Schopnosť uvedomovať si krásu okolo seba, v prírode, v umení. Zoznámenie sa s výtvarným a hudobným umením.

Vzdelávacia oblasť sa člení na učebné predmety **výtvarná výchova a hudobná výchova**. Vo výtvarnej činnosti si žiaci zdokonaľujú svoj výtvarný prejav kreslením, maľovaním a prácou s rôznymi materiálmi. Postupne získavajú citlivosť k farbám a tvarom. V hudobnej výchove si žiaci vytvárajú kladný vzťah k hudbe prostredníctvom piesní rôzneho hudobného žánru. Poznávanie základných hudobných nástrojov. Využívanie Orffových nástrojov v hudobno – pohybových činnostiach.

4.5. Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Dôraz v tejto vzdelávacej oblasti je kladený na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života. Cieľom telesnej a športovej výchovy je prostredníctvom pohybových aktivít podporiť socializáciu každého žiaka v rámci jeho individuálnych možností, prispievať k pohybovému a športovému rozvoju žiakov.

4.6. Odborno-praktické predmety

Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre výchovu k zdravému životnému štýlu a zodpovednosti za svoj život. Získanie a zlepšenie základných zručností potrebných pre rodinný život a pre prácu v chránených dielňach. Dodržiavanie zásad bezpečnosti a hygieny v jednotlivých oblastiach.

Vzdelávacia oblasť sa člení na učebné predmety: **rodinná výchova, zdravotná výchova, ručné práce a šitie, príprava jedál a výživa, domáce práce a údržba domácnosti.**

Vyučovací predmet **rodinná výchova** vychádza z výchovy k zdravému životnému štýlu a zodpovednej úlohy a vzájomnej pomoci v rodine. Poskytuje žiakom základné vedomosti o funkciách rodiny a umožňuje získať zručnosti potrebné pre rodinný život. Predpokladom je využitie netradičných foriem vyučovania, uplatnenie nácviku praktických zručností, situačných hier, ako aj využitie vlastných skúseností žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu **zdravotná výchova** je poznanie vlastného tela a vytvorenie správneho vzťahu k ochrane osobného zdravia a zdravia ostatných členov rodiny. Prevládajúcou formou vyučovacieho predmetu je aktívna starostlivosť o zdravie, praktické cvičenia, besedy a návštevy zdravotných zariadení.

Učivo vyučovacieho predmetu **ručné práce a šitie** má poskytnúť žiakom základné vedomosti a zručnosti z oblasti odievania a módy, ručných prác a údržby odevov. Nadobudnuté zručnosti majú žiaci využiť v domácnosti. Žiaci sa oboznámia so základnými poznatkami o odevných materiáloch, o základnej údržbe a úprave odevov. Získajú základné zručnosti v oblasti ručného šitia, prípadne háčkovania a pletenia, a to podľa ich individuálnych schopností.

Vyučovací predmet **príprava jedál a výživa** je zameraný na získavanie vedomostí a zručností pri príprave jedál. Žiaci sa naučia organizovať si prácu, dodržiavať bezpečnostné a hygienické predpisy, správne stolovať a vedieť využívať návod v kuchárskych knihách, časopisoch, na obaloch potravinárskych výrobkov. Získať praktické zručnosti pri príprave jednoduchých jedál teplej a studenej kuchyne.

Cieľom učebného predmetu **domáce práce a údržba domácnosti** je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné pre život v rodine. Oboznámiť žiakov so zásadami organizácie pracovných činností a postupov v domácnosti. Výchovným cieľom je naučiť žiakov šetrne, hospodárne a bezpečne zaobchádzať s vybavením domácnosti .

5 Charakteristika vzdelávacieho programu

5.1 Formy výchovy a vzdelávania

Do praktickej školy sa prijímajú žiaci s mentálnym postihnutím alebo žiaci s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorí ukončili špeciálnu základnú školu, základnú školu alebo povinnú školskú dochádzku a ich stupeň postihnutia im neumožňuje zvládnuť prípravu v odbornom učilišti.

Do praktickej školy sa prijímajú aj iné fyzické osoby s mentálnym postihnutím alebo dospelí občania s mentálnym postihnutím v kombinácii s inými postihnutiami, ktorí dovŕšili vek 18 rokov a neboli vzdelávaní v odbornom učilišti alebo praktickej škole.

Vyučovací čas žiaka je v 1., 2. a 3. ročníku minimálne 26 hodín týždenne. Vzdelávanie žiakov je členené do jednotlivých ročníkov. Vzdelávanie prebieha v jednotlivých ročníkoch na vyučovacích hodinách alebo v moduloch. Náplň hodín, či modulov je určená obsahom jednotlivých vyučovacích predmetov.

Výkony žiakov s mentálnym postihnutím sú limitované mierou ich postihnutia. Špecifické ciele pre žiakov s mentálnym postihnutím sú chápané ako predpokladané cieľové požiadavky, ktoré by mal žiak s mentálnym postihnutím dosiahnuť v praktickej škole. Obsah vzdelávania rešpektuje danosti mentálne postihnutých žiakov, ponímame ho ako povinnosť pre učiteľa.

Ak zdravotné znevýhodnenie neumožňuje vzdelávanie žiaka podľa vypracovaného učebného plánu, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý rešpektuje jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

5.2 Rámcový učebný plán pre praktickú školu

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ¹			
	1.	2.	3.	spolu
Všeobecné vzdelávanie	8	8	8	24
Odborno-praktické predmety	8	8	8	24
Voliteľné predmety	5	5	5	15
Disponibilné hodiny	5	5	5	15
CELKOM	26	26	26	78

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe			
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	8	8	8	24
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a literatúra	1	1	1	3
Matematika a práca s informáciami • matematika	2	2	2	6
Človek a spoločnosť • výchova k mravnosti a občianstvu	1	1	1	3
Umenie a kultúra • hudobná výchova • výtvarná výchova	2	2	2	6
Zdravie a pohyb • telesná a športová výchova	2	2	2	6
ODBORNO-PRAKTICKÉ PREDMETY	8	8	8	24
rodinná výchova	1	1	1	3
zdravotná výchova	2	2	2	6
ručné práce a šitie	1	1	1	3
príprava jedál a výživa	3	3	3	9
domáce práce a údržba domácnosti	1	1	1	3
VOLITEĽNÉ PREDMETY	5	5	5	15
Disponibilné hodiny	5	5	5	15
SPOLU	26	26	26	78

5.3. Poznámky k rámcovému učebnému plánu:

- a) Rámcový učebný plán pre praktickú školu je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty

¹ Minimálny počet týždenných hodín 26 (rozpätie 26 – 28 hodín)

- vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.
- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 26 hodín a maximálne 28 hodín; za celé štúdium minimálne 78 hodín, maximálne 84 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v praktickej škole sa realizuje v 1., 2. a 3. ročníku v rozsahu 33 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, výchovno-vzdelávacie kurzy, atď..
  - c) Pri vyučovaní odborných a profilujúcich predmetov sa žiaci delia na skupiny. Trieda s viac ako 8 žiakmi sa delí najviac na 2 skupiny, s minimálnym počtom 4 žiaci, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky, pričom v skupine je najviac 5 žiakov.
  - d) Vzdelávaciu oblasť „Človek a spoločnosť“ tvorí vyučovací predmet výchova k mravnosti a občianstvu. V prípade záujmu žiakov je možné zaradiť do vzdelávacej oblasti vyučovací predmet náboženská výchova, ktorého dotáciu hodín využije škola z disponibilných hodín.
  - e) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je vyučovací predmet telesná a športová výchova (pre žiakov s telesným postihnutím zdravotná telesná výchova). Vyučovací predmet telesná a športová výchova sa vo všetkých ročníkoch vyučuje spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá, pričom možno utvárať skupiny zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Vyučovací predmet možno spájať do viachodinových celkov. Vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova je možné deliť na skupiny s maximálnym počtom v skupine 8 žiakov. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Skupina zdravotnej telesnej výchovy sa zriadi pri počte najmenej štyroch žiakov.
  - f) Štruktúra voliteľných vyučovacích predmetov je v plnej kompetencii riaditeľa školy. V rámci stanoveného počtu hodín sa môžu vyučovať voliteľné predmety jednotlivo alebo v účelnej kombinácii. V ďalšom ročníku sa výber voliteľných predmetov môže zmeniť.
  - g) Obsah voliteľných - profilujúcich predmetov sa preberá v konkrétnej pracovnej činnosti. Žiaci navštevujú konkrétne alebo štylizované pracovisko, kde nacvičujú pracovné činnosti, ktoré budú potrebovať v chránenom pracovisku. Aj pri nácviku odporúčame vykonávať zmysluplnú činnosť.
  - h) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu praktickej školy. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov), na začlenenie špecifických predmetov alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (nových predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie, odborné-praktické alebo na rozšírenie voliteľných predmetov.

6 Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky alebo vyučovací jazyk národnostnej menšiny.

7 Spôsob a podmienky ukončenia

Vzdelávací program praktickej školy sa ukončuje celkovým zhodnotením manuálnych zručností žiaka v rozsahu učiva určeného príslušným vzdelávacím programom. Dokladom o získanom vzdelaní je záverečné vysvedčenie s uvedením zamerania činností, ktoré je žiak schopný vykonávať.

8 Povinné personálne zabezpečenie

Z hľadiska špecifikácie zdravotného postihnutia žiakov je dôležité, aby výchovno-vzdelávací proces zabezpečovali odborní pracovníci školy.

Pedagogickí zamestnanci (špeciálny pedagóg, asistent pedagóga u žiakov s viacnásobným postihnutím, prípadne osobný asistent, školský psychológ, logopéd a liečebný pedagóg)

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, pozitívnom riadení triedy,
- v odbornej oblasti riadia svoje sebarozvíjanie, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní efektívnej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, spolupracujúci kolektív,
- vytvárajú podmienky pre profesionálny rast všetkých členov kolektívu, starajú sa aj o svoj profesionálny rast,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo mohli ovplyvniť ich pedagogické pôsobenie.

9 Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie

Dôležitou podmienkou pri realizácii vzdelávacieho programu pre praktickú školu je primerané priestorové vybavenie školy a materiálo-technické vybavenie učebných priestorov. V praktickej škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v triedach, v špeciálnych triedach pre vyučovanie odbornopracovníckych predmetov, v dielňach pre vyučovanie voliteľných predmetov a ďalších priestoroch školy zriadených podľa platnej legislatívy. Dôležitou súčasťou je samostatná rehabilitačná, relaxačná miestnosť.

Triedy sú vybavené viacúčelovým, výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania.

Triedy pre odbornou-praktické vyučovacie predmety sú vybavené špeciálnym nábytkom, prístrojmi, strojmi a zariadeniami, technikou a materiálmi potrebnými na vyučovanie.

Dielne pre vyučovanie voliteľných predmetov sú vybavené príslušným nábytkom, strojmi a zariadeniami, pomôckami, náradím spotrebičmi nevyhnutnými pre praktickú činnosť, podľa náležitého zamerania.

Priestory pre telovýchovné aktivity, s bezpečným povrchom, náradím a náčiním.

Priestory pre manažment školy a nepedagogických zamestnancov (miestnosť riaditeľa, zástupcu riaditeľa, ekonóma, výchovného poradcu, liečebného pedagóga, školského psychológa a pod.), so zodpovedajúcim nábytkom a technickým vybavením.

Priestory pre pedagogických zamestnancov zborovňa, priestory pre prípravnú prácu učiteľov a na ukladanie pomôcok.

Priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub, krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom.

Hygienické priestory (sociálne zariadenia pre žiakov, žiačky, učiteľov, učiteľky) s potrebným hygienickým vybavením (dávkovač na tekuté mydlo, zásobník pre jednorazové utierky...), šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi.

Miestnosť na uskladnenie učebníc, archív.

Priestory pre stravovanie rešpektujúce hygienické normy a špecifiká individuálnych potrieb žiakov s mentálnym postihnutím.

Ďalšie pomocné priestory potrebné pre zaistenie chodu školy.

Odporúčame zriadiť špecializovanú relaxačnú multisenzorickú SNOEZELEN miestnosť pre podporu stimulácie zraku, sluchu, čuchu, vône, hmatu a rozvoj jemnej motoriky.

10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a požiarnej ochrane je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania a praktickej prípravy. V priestoroch určených na praktickú prípravu je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a preukázateľne oboznámiť žiakov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s hygienickými a technickými predpismi, technickými normami, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavaním týchto predpisov vyžadovať a kontrolovať.

Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverená priamym dozorom obsiahnuť všetky pracovné miesta žiakov tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program (ďalej ŠkVP) je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie v danej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platným vzdelávacím programom pre praktickú školu a v súlade s platnou legislatívou. Odráža sa v

ňom zameranie školy a stratégia, ktorú určuje vedenie školy spolu s možnosťami obce a regiónu. Zohľadňuje potreby a možnosti žiakov a pedagogického zboru. ŠkVP je výpoveďou školy o predstave kvality poskytovaného vzdelania. Pre tvorbu ŠkVP využíva škola disponibilné hodiny v takom rozsahu, aby boli dodržané predpísané minimálne a maximálne počty týždenných vyučovacích hodín a vypracováva si vlastný učebný plán. Škola môže uplatňovať aj viacero školských učebných plánov v prípade, že má triedy s rôznym zameraním. V učebnom pláne sú uvedené aj nové predmety, ktoré si zvolila škola.

ŠkVP sa môže vypracovať ako štandardný na základe učebných vyučovacích predmetov a jeho učebných osnov alebo ako modulový. Je v kompetencii školy zväziť, ktorý spôsob spracovania školského programu je pre ňu najvýhodnejší. Použitie modulovej štruktúry ŠkVP je vhodné najmä vtedy, ak škola žiakom ponúka individuálne vzdelávacie programy.

ŠkVP tvorí spolu celý pedagogický zbor. ŠkVP vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na verejne prístupnom mieste.

Pri tvorbe ŠkVP škola vychádza z obsahu vzdelávania povinných predmetov pre 1. – 3. ročník praktickej školy a z obsahu vzdelávania voliteľných predmetov pre 1. – 3. ročník praktickej školy, ktoré sú prílohami vzdelávacieho programu.

Pokiaľ si škola ponechá časovú dotáciu vyučovacích predmetov v učebnom pláne alebo ju navýši bez rozšírenia obsahu, môže obsah vzdelávania pre príslušné predmety škola využívať ako učebné osnovy.

Škola musí vypracovať učebné osnovy k rozširujúcemu obsahu učiva z povinných a voliteľných vyučovacích predmetov vzdelávacieho programu a k novovytvoreným predmetom v učebnom pláne.

Príloha 1

Obsah vzdelávania povinných predmetov pre 1. až 3. ročník praktickej školy

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov. Dôraz sa kladie na zrozumiteľné vyjadrovanie sa žiakov ústnou i písomnou formou spisovného jazyka.

CIELE

Hlavným cieľom slovenského jazyka je rozvíjať komunikačné zručnosti, nácvik bežnej spoločenskej konverzácie, rozširovať a obohacovať slovnú zásobu a skvalitniť reč žiakov z formálnej stránky. Spresňovať a upevňovať zručnosť hlasného a tichého čítania, učiť sa porozumieť obsahu prečítaného. Rozvíjať záujem o čítanie časopisov, náučnej a zábavnej literatúry, vytvárať si kladný vzťah k divadlu, filmu, rozhlasu a televízii.

OBSAH

Slovenský jazyk a literatúra praktickej školy zahŕňa jazykové vyučovanie a sloh, čítanie a rozvoj rečovej kultúry. Obsah predmetu je zameraný na precvičovanie správania sa v praktických životných situáciách. Vyplňať, štylizovať a písať praktické písomnosti, ktoré budú žiaci v živote potrebovať.

Jazykové vyučovanie a sloh

Zlepšovať komunikačné zručnosti: precvičovať a upevňovať formy spoločenského styku: oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor.

Rozprávať v súvislých jazykových prejavoch podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov. Reprodukovať prečítaný text podľa otázok učiteľa. Písať pozdravy a oznámenia na korešpondenčnom lístku.

Z pravopisného hľadiska správne písať slová, nevynechávať písmená a neprehadzovať ich poradie v slove. Upevňovať písanie viet s veľkým začiatočným písmenom, správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách. Nacvičovať písanie svojho mena. Rozlišovať spisovné a nespisovné slová.

Čítanie a rozvoj rečovej kultúry

Nácvik čítania a ústneho vyjadrovania. Čítať správne a s porozumením jednoduché vety v krátkych, obsahom primeraných textoch. Cvičiť používanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie. Precvičovať a upevňovať orientáciu v čítanom texte a snažiť sa o

správnú reprodukciu jeho obsahu. Zrozumiteľným spôsobom vyjadriť svoje skúsenosti a zážitky.

Obsah tematických celkov

1. Komunikačné zručnosti

Formy spoločenského styku: oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie.

Ospravedlnenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie.

Formy spoločenského styku precvičovať v praktických životných situáciách (v obchode, v reštaurácii, na pošte, v zdravotníckom zariadení, u holiča - kaderníka, na návšteve...).

Zrozumiteľne vyjadriť svoje skúsenosti a zážitky.

Telefonický rozhovor.

2. Rozvoj jazykového prejavu

Reprodukovat' prečítaný text.

Reprodukovat' prečítaný text podľa osnovy.

Reprodukovat' prečítaný text podľa otázok.

Reprodukovat' prečítaný text podľa série obrázkov.

Sformulovať jednoduchý oznam, blahoželenie.

3. Písomný prejav

Písať vety s veľkým začiatočným písmenom.

Správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách.

Upevňovať správne písanie svojho mena.

Písať pozdrav a oznámenie na korešpondenčnom lístku.

Správne písať vety s rôznymi interpunkčnými znamienkami.

Správne písať vo vete čiarku - v jednoduchých prípadoch.

Správne používať osobné zámená v korešpondencii.

Písať jednoduchú korešpondenciu.

Správne písať spojky vo vete.

Písať praktické písomnosti: vyplniť podací lístok, poštovú poukážku a sprievodku.

4. Čítanie a rozvoj rečovej kultúry

Čítať správne a s porozumením jednoduché vety v krátkych textoch.

Správna a prirodzená intonácia.

Literárne žánre: poézia, rozprávka, balada, bájka, rozprávka, poviedka, povest', romány zo života detí, historická próza, encyklopédie.

Čítanie kníh, časopisov, novín.

Navštíviť divadelné a filmové predstavenie.

Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet matematiky je zameraný na osvojenie si matematických vedomostí, zručností a návykov, ktoré umožnia žiakom riešiť potrebné praktické úlohy matematického charakteru, s ktorými sa stretnú v živote a v budúcom pracovnom začlenení. Úlohou matematiky je poskytnúť žiakom praktické matematické zručnosti, ktoré zodpovedajú ich mentálnej úrovni.

CIELE

Cieľom matematiky je naučiť žiaka využívať matematiku vo svojom budúcom živote, buď v rodine alebo na pracovisku. Poznať a používať peniaze. Oboznámiť a využívaním IKT. Zoznámiť sa s počítačom a jeho využitím v každodennom živote.

OBSAH

Vyučovanie matematiky praktickej školy nadväzuje na skúsenosti matematického charakteru, ktoré žiaci získali v ŠZŠ. Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú v súlade s mentálnymi osobitosťami žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Numerácia v obore do 20

- Sčítovanie a odčítovanie v obore do 10.
- Sčítovanie a odčítovanie v obore do 20.
- Práca s peniazmi – poznávanie bankoviek a mincí.
- Kupovanie a vydávanie peňazí /eurá, centy/.
- Počítanie s kalkulačkou v obore do 20.

2. Numerácia v obore do 100

- Sčítovanie a odčítovanie desiatok v obore do 100.
- Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel v obore do 100.
- Praktické slovné príklady na sčítovanie v obore do 100 .
- Praktické slovné príklady na odčítovanie v obore do 100.
- Práca s peniazmi - kupovanie a vydávanie peňazí (eurá, centy).
- Počítanie s kalkulačkou v obore do 100.

3. Numerácia v obore do 1 000

- Počítanie po 100 do 1000.
- Sčítovanie a odčítovanie stoviek v obore do 1000.
- Písomné sčítovanie a odčítovanie v obore do 1000.
- Praktické príklady na sčítovanie a odčítovanie v obore do 1 000.
- Počítanie s kalkulačkou v obore do 1000.

4. Jednotky dĺžky, hmotnosti a času

Jednotka dĺžky m, dm, cm, mm, meradlo.
Praktické príklady merania na m, dm, cm, mm. Krokovanie, odhad vzdialenosti.
Jednotka dĺžky cm, krajčírsky meter. Praktické príklady na meranie v cm.
Jednotka hmotnosti kg, váhy. Praktické príklady váženia na kg.
Jednotka hmotnosti dag, g. Praktické príklady váženia na dag, g.
Slovné príklady na sčítanie hmotnosti.
Jednotka objemu l, dcl, ml. Praktické príklady na meranie objemu.
Základné jednotky času - hodina, minúta. Určovanie času.

5. Geometria

Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky v cm, mm.
Vytyčovanie úsečky v teréne, meranie dĺžky úsečky v m, cm.
Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).
Základné geometrické útvary. Poznávanie telies: kocka, kváder, guľa, valec.

Vzdelávacia oblasť: **Človek a spoločnosť**

Výchova k mravnosti a občianstvu

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet výchova k mravnosti a k občianstvu poskytuje žiakom základné vedomosti o podstate a fungovaní demokratickej spoločnosti a o právach a povinnostiach občanov. Základnú orientáciu v právnych predpisoch a normách potrebných v každodennom živote, vytvárať u žiakov základy právneho vedomia a občianskej zodpovednosti.

CIELE

Cieľom predmetu výchovy k mravnosti a k občianstvu je prispievať ku kultivácii osobnosti po stránke mravnej, estetickej a psychickej. Utvárať trvalý záujem žiakov o stále seba kontrolovanie a rozvíjanie individuálnych kvalít.

OBSAH

Jednotlivé heslá v predmete výchova k mravnosti a občianstvu sú chápané ako rámcový súbor námetov, s ktorým učiteľ môže pracovať tvorivo a samostatne s prihliadnutím na potreby a záujmy žiakov a na ich individuálne osobitosti.

Obsah tematických celkov

1. Náš domov a naša rodina

Domov, rodina, rodinné tradície a zvyky.
Vzájomné vzťahy v rodine.
Rodina a rodinní priatelia.
Vzťah k občanom so zvláštnymi potrebami.

2. Školské vzdelávanie, kvalifikácia, pracovné uplatnenie

Školy a predškolské zariadenia.

Pracovné uplatnenie.

3. Sociálne zabezpečenie, zdravotná starostlivosť

Orgány a zariadenia zdravotno–sociálnej starostlivosti.

Zdravotné poistenie.

Dôchodkové zabezpečenie.

4. Človek a spoločnosť

Vzťahy v demokratickej spoločnosti.

Správania sa na verejnosti.

Medziľudské vzťahy. Vzťahy v rodine a manželstve.

5. Človek ako jedinečná osobnosť

Mravný profil človeka.

Empatia. Asertívne správanie.

Kamarátstvo, priateľstvo, láska.

6. Krajina v ktorej žijeme

Štátoprávne usporiadanie našej republiky.

Hlavné mesto Slovenska.

Štátne symboly.

Práva a povinnosti občanov.

7. Národnostné menšiny

Vzájomné spolužitie, tolerancia.

Diskriminácia, rasizmus, xenofóbia...

Medziľudské vzťahy. Asertivita. Riešenie konfliktov.

8. Zastupiteľské orgány, orgány miestnej správy, organizácie

Matrika. Osobné doklady. Voľby.

Neziskové organizácie: ZPMP...

UNICEF- deklarácia práv dieťaťa.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova vychádza zo spojenia materinskej reči, spevu, pohybu, tanca a ďalších hudobných činností – inštrumentálnej hry, aktívneho počúvania.

CIELE

Vytvárať kladný vzťah k hudbe prostredníctvom piesní rôzneho hudobného žánru. Rozvíjať celkovú hudobnosť žiakov, rešpektovať ich individuálne schopnosti, záujmy a špecifiká ich rodinnej a regionálnej hudobnej skúsenosti. Utvárať a upevňovať v nich hudobné schopnosti a zručnosti, základné estetické skúsenosti a kultúrne návyky. Poznávať základné hudobné nástroje. Využívať orffové nástroje v hudobno – pohybových činnostiach.

OBSAH

Učebný obsah hudobnej výchovy je koncipovaný tak, aby umožnil prirodzený rozvoj hudobných činností. Učiteľ so žiakmi pracuje tvorivo a samostatne s prihliadnutím na záujmy a schopnosti žiakov. Realizujú sa v kontakte s hudobným materiálom prostredníctvom hudobných činností. Učebné osnovy sú otvorený systém a ich ciele možno dosahovať aplikovaním rozmanitých metodických a didaktických postupov. Súčasne aj rozvrstvenie učiva do ročníkov je len orientačné. Možno individuálne voliť tempo a následnosť jeho preberania.

Obsah tematických celkov

1. Hudobné činnosti

Spevácke činnosti.
Inštrumentálne činnosti.
Hudobno-pohybové činnosti.
Počúvanie hudobných ukážok.

2. Hudobný materiál

Detské popevky, riekanky, vyčítanky, piesne o prírode, o zvieratkách, so žartovnými príbehmi, o živote v rodine i v škole.
Hudobné rozprávky, krátke inštrumentálne skladby (najmä tance, pochody, uspávanky), ale aj úryvky z iných skladieb.
Ľudové a umelé hudobno-pohybové (tanečné) hry realizované v súlade s hudbou.

3. Odporúčané piesne

Maličká som. Kukulienka, kde si bola. Pec nám spadla. Červený kachel', biela pec.
Zahrajte mi, muzikanti. Krásna, krásna. Sedemdesiat sukien mala. Prala som ja na potôčku.
Bodaj by vás, vy mládenci. Tancuj, tancuj vykrúcaj. Pod horou, pod horou. Maličká som, húsky pasiem. Hej, už sa na tej hore. V hľbokej doline. A ja ťa nechcem. Slovenské mamičky. Dnes je sobota. Vianočné koledy. Krajské ľudové piesne.

4. Hudobné a inštrumentálne činnosti

Spevácke činnosti, spievanie piesní s jednoduchou melódiou, ľudové a umelé piesne.
Inštrumentálne činnosti, vhodné využívanie orffových nástrojov.
Rozvíjanie hudobnej tvorivosti.
Jednohlasné, dvojhlasné spievanie.
Nácvik príležitostných piesní k ročným obdobiam a sviatkom.

5. Hudobno-pohybová činnosť

Spájanie základných pohybových prvkov do hudby.

Ľudové a umelé hudobno-pohybové (tanečné) hry.
Krokové variácie realizované v súlade s hudbou.
Nácvik základných krokových variácií valčíka, moderného tanca, karičky, čardáša, polky.

6. Hudobné ukážky

Počúvanie hudobných ukážok, ľudová tvorba.
Tvorba známych skladateľov.
Hudobné žánre - vážna, populárna hudba a počúvanie ukážok.
Nácvik ľudových piesní (Dobrá noc, má milá, To ta Heľpa, tri dni ma naháňali..).
Nácvik uspávaniek (Hajaj búvaj, Ej padá, padá rosička, Dobrá noc má milá...)
Nácvik príležitostných piesní k ročným obdobiam a sviatkom.
Návšteva koncertu.

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarné činnosti pomáhajú žiakom uvedomovať si výtvarné hodnoty najbližšieho okolia, domova i okolitého sveta, v ktorom sa pohybujú. K zoznamovaniu s výtvarným umením využíva učiteľ regionálne objekty a exponáty, ktoré sú žiakom blízke. Tak poznávajú umelecké hodnoty prostredníctvom známych objektov. Žiaci sa učia pozeráť okolo seba a všímať si veci, ktorým by inak nevenovali pozornosť.

CIELE

Rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej kultúrnej identity, jeho vlastné kultúrohistorické vedomie, schopnosť rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr.
Vyjadrovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel, chápať význam, estetickéj činnosti v každodennom živote, chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti.
Získať poznatky o súčasnej výtvarnej tvorbe. Vyjadriť svoje estetické zážitky z vnímaného umeleckého diela.
Rozvíjať záujem o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu. Učiť chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok. Získať vedomosti o súčasnej umeleckej tvorbe a kultúre.

OBSAH

Obsahom výtvarnej výchovy sú rozličné tvorivé, výtvarné činnosti a tvorivé vnímanie, estetické hodnotenie umenia, ktoré žiaka kultivujú. Obsah je rámcový, voľne koncipovaný tak, aby umožnil prirodzený rozvoj kultúrnych a výtvarných činností.
Obsah je zameraný prakticky aj teoreticky. Rozvíja hlavne zručnosti v práci s umeleckými prostriedkami. Vyjadrovacie procesy zapájajú mimo racionálne (zmyslové, citové, motorické) zložky, spolu s predstavivosťou a fantáziou. Od žiaka sa očakávajú najmä jeho autentické, tvorivé riešenia úloh. Predmet výtvarnej výchovy poskytuje možnosť medzi predmetových väzieb s predmetmi iných oblastí.

Obsah tematických celkov

1. Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti

Tematické práce.

Výtvarné osvojovanie prírody, postavy.
Výtvarné a technické osvojovanie predmetov.
Kresba, maľba, grafika, koláž, kombinované techniky, tematické práce.
Vyjadrenie vlastných predstáv rôznymi výtvarnými prostriedkami.
Vyjadrenie priestoru. Rozvíjanie fantázie a predstáv.

2. Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami

Poznávanie a rozdelenie farieb (teplé, studené farby).
Dekoratívne práce z papiera, textilu.
Modelovanie plastelínou, moduritom a organizácia priestoru.
Štúdia krajiny.
Výtvarné stvárnenie prírody v rôznom ročnom období.
Dekoratívne práce z papiera, textilu, prírodnín a rôzne koláže.

3. Výtvarné umenie a životné prostredie, ilustrácie

Odporúčané činnosti: kresba, maľba, grafika, koláž, kombinované techniky, priestorové vytváranie...
Výtvarná hodnota úžitkového umenia.
Poznať výtvarné umenie, najznámejších maliarov, výtvarné žánre.
Umelecké výstavy, Bienále ilustrácií, návšteva SNG.
Poznať rozdielnosti architektúry (moderná, historická, ľudová).

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Telesná a športová výchova prispieva k pohybovému a športovému rozvoju žiakov, k zdravému a kultúrnemu životu. Charakteristickým znakom sú praktické skúsenosti vedúce k rozvoju pohybových schopností, zlepšeniu pohybovej výkonnosti žiaka, k získaniu základov športov. Vytvára vzťah k pravidelnej pohybovej činnosti, ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu.

CIELE

Cieľom telesnej a športovej výchovy je prostredníctvom pohybových aktivít podporiť socializáciu každého žiaka v rámci jeho individuálnych možností. Napomáhať k optimálnemu rozvoju funkcií organizmu a upevnenie zdravia. Zdokonaľiť pohybovú kultúru, pri dodržiavaní individuálnych možností žiaka. Upevniť pozitívny vzťah k pohybovým aktivitám.

OBSAH

Obsah vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova je členený do tematických celkov, tvorí otvorený systém poznatkov, pravidiel, zásad, pohybových úkonov, operácií, činností ap., ktoré sa účelovo vyberajú z obsahu telesnej kultúry, ale i iných oblastí v záujme dosiahnutia

vyššie uvedených cieľov, rešpektovaním zásad primeranosti a vzostupnosti obsahu. Učiteľ vyberá učivo podľa náročnosti na základe konkrétnych podmienok školy a skutočných možností úrovne zdravia a záujmu žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Poznatky, návyky

Význam pohybu v živote človeka, životospráva, režim dňa, hygiena.

2. Prípravné, kondičné, kompenzačné a relaxačné cvičenia

Cvičenie bez náradia.

Cvičenie s náradím.

3. Gymnastika, rytmická gymnastika a tanec

Technika estetického pohybu tela a jeho časti.

Rytmizované pohyby a zmeny polôh.

Tvorivé vyjadrenie hudby a rytmu pohybom. Základy tanca.

Estetika pohybu, rytmizované pohyby a zmeny polôh i s obmenou.

Akrobatické cvičenia.

4. Drobné pohybové hry

Pohybové hry pre rozvoj základných spôsobov lokomócie.

Pohybové hry pre rozvoj obratnosti a pohyblivosti.

Pohyblivé hry bežecké, loptové, súťažné.

Pohybové hry gymnastické, atletické.

5. Športové hry

Futbal a vybíjaná, prehadzovaná, volejbal.

Hráčska činnosť jednotlivca, hráčska kombinácia.

Zápas podľa zjednodušených pravidiel.

6. Atletika

Bežecká abeceda - prípravné cvičenia.

Štart polovysoký, nízky.

Beh, skoky do diaľky a výšky.

Hod loptičkou, granátom.

Turistické vychádzky.

7. Plávanie

Orientácia vo vode. Osvojenie základnej plaveckej techniky.

Nácvik jednoduchého plaveckého spôsobu.

8. Turistika a pobyt v prírode

Príprava výletu, turistická výstroj a výzbroj, stravovanie na výlete, správanie sa v prírode.

Výlet s pochodom cca 4 km.

9. Sánkovaní.

Ťahanie sánok, výstup so sánkami.

Spúšťanie, brzdenie a prechádzanie terénnych nerovností na sánkach.

10. Netradičné športy a činnosti vhodné pre rodinnú pohybovú činnosť

Základy jogy, stolný tenis , bicyklovanie, bedminton, soft tenis a iné.

Vzdelávacia oblasť: Odborno-praktické predmety

Rodinná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet rodinná výchova vychádza z výchovy k zdravému životnému štýlu a zodpovednému prístupu k jednotlivým úlohám v rodine. Oboznámiť žiakov s fungovaním rodiny. Vyčleniť úlohy jej jednotlivých členov. Predstaviť základné funkcie rodiny.

CIELE

Hlavným cieľom je pripraviť žiakov na život v rodine, oboznámiť žiakov s úlohou manželov, manželiek, matiek a otcov. Poskytnúť im základné vedomosti a zručnosti potrebné pre rodinný život. Naučiť žiakov zodpovednosti za seba, ale aj za ostatných členov rodiny.

OBSAH

Obsah vyučovacieho predmetu rodinná výchova je v 1. – 3. ročníku praktickej školy členený do tematických celkov. Jednotlivé heslá v predmete sú chápané ako rámcový súbor námetov, s ktorým učiteľ môže pracovať tvorivo a samostatne s prihliadnutím na potreby a záujmy žiakov a na ich individuálne osobitosti.

Obsah tematických celkov

1. Rodina - domov

Pojem rodina, domov, príbuzní. Úplná a neúplná rodina.

Predpoklady pre založenie rodiny.

Návšteva pošty. Rodinný rozpočet.

Bývanie, byt, dom.

Návšteva obecného úradu.

2. Zdravý spôsob života

Starostlivosť o fyzické a duševné zdravie.

Starostlivosť o zovňajšok a jeho význam pre zdravie a upevňovanie sebavedomia.

Nebezpečné zlozvyky a ich následky.

3. Domácnosť a jej vybavenie

Byt a jeho funkcia.
Práce v domácnosti.
Ekonomická činnosť rodiny.

4. Komunikácia medzi členmi rodiny, rodinné súžitie

Rodičia a deti.
Spolužitie viacerých generácií.
Úplná a neúplná rodina.
Konflikty v rodinnom spolužití a možnosti ich riešenia

5. Predpoklady pre založenie rodiny

Fyzická, duševná, spoločenská zrelosť človeka.
Kladné a záporné vlastnosti človeka.
Medziľudské vzťahy.

6. Cesta k uzavretiu manželstva

Príprava na uzavretie manželstva.
Svadba, rôzne obrady, zvyky.

7. Manželstvo

Úloha a ciele manželstva.
Vzájomné vzťahy ženy a muža.
Práva a povinnosti manželov.

8. Rodičovstvo

Narodenie dieťaťa, rola matky a otca.
Starostlivosť o dieťa.

9. Príchod dieťaťa do rodiny

Tehotenstvo. Starostlivosť o tehotné ženy.
Narodenie dieťaťa. Zmeny v živote rodiny.
Starostlivosť o novorodenca. Režim dňa.

10. Dieťa v rodine

Psychomotorický vývoj dieťaťa – jednotlivé obdobia.
Formovanie osobnosti dieťaťa.
Výber hraného filmu k danej problematike.

11. Vzťahy rodičov a detí

Komunikácia medzi rodičmi a deťmi.
Pochvaly a tresty.
Riešenie a predchádzanie problémom.

12. Choré dieťa a dieťa s postihnutím

Bežné ochorenia dieťaťa. Najčastejšie nákazlivé choroby.
Význam hygienických návykov.

Starostlivosť o dieťa s postihnutím.
Druhy postihnutia.
Výchova dieťaťa s postihnutím.

Zdravotná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet zdravotná výchova prispieva k zdravému životnému štýlu, k ochrane vlastného zdravia a zdravia ostatných členov rodiny. Charakteristickým znakom sú praktické skúsenosti vedúce k zlepšeniu a zachovaniu zdravia. Nácvik poskytovania prvej pomoci. Poukázať na rôzne druhy drogových závislostí a ich negatívny vplyv na zdravie.

CIELE

Cieľom zdravotnej výchovy je poznať vlastné telo. Vytvoriť správny vzťah k ochrane osobného zdravia a zdravia ostatných členov rodiny. Poznať princípy správnej životosprávy a vhodného stravovania. Naučiť sa praktické zručnosti pri základných hygienických úkonoch. Naučiť sa poskytnúť prvú pomoc pri poraneniach a zabezpečiť pomoc.

OBSAH

Obsah vyučovacieho predmetu je členený do tematických celkov. Tvorí systém poznatkov, pravidiel, zásad nevyhnutných na zachovanie zdravia. Učiteľ so žiakmi pracuje tvorivo s prihliadnutím na záujmy a individuálne schopnosti žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Základné časti ľudského tela

Základné časti tela: hlava, trup, končatiny.
Vedieť pomenovať čo ma bolí.

2. Oporná sústava

Kostra a jej význam, kostra hlavy, trupu, končatín.
Kosti – stavba, tvar, veľkosť.
Spojenie kostí – kĺby.
Starostlivosť o zdravý vývin kostry.

3. Pohybová sústava

Poznať najväčšie a najdôležitejšie svaly človeka.
Stavba a činnosť svalov, šľachy.
Význam svalov pre človeka.
Význam športu a telesnej práce.

4. Dýchacia sústava

Dýchacie cesty.
Dýchanie – priebeh a význam pre život.

Ochorenia dýchacích ciest.
Znečistené prostredie, fajčenie, fetovanie. Škodlivosť fajčenia.

5. Oporná, pohybová, dýchacia sústava

Oporná sústava.
Pohybová sústava.
Dýchacia sústava.

6. Tráviaca sústava

Základné časti tráviacej sústavy.
Trávenie.
Správna životospráva.
Ochorenia tráviacej sústavy.

7. Sústava krvného obehu

Krv a jej zloženie.
Funkcia krvi, transfúzia krvi.
Srdce a jej činnosť, krvný obeh.
Správna životospráva.
Choroby srdca a ciev.

8. Vylučovacia sústava

Močové orgány.
Choroby močových ciest.
Koža – význam, stavba, starostlivosť.
Kožné choroby.

9. Zmyslové orgány

Rozdelenie zmyslových orgánov.
Zrak, sluch, čuch, chuť, hmat.
Stavba jednotlivých zmyslových orgánov.

10. Nervová sústava

Funkcia nervovej sústavy.
Mozog, miecha, nervy.
Nervová činnosť. Reflexy. Myslenie.
Duševná hygiena.

11. Rozmnožovacia sústava

Zmysel a funkcia rozmnožovania.
Pohlavné orgány ženy. Pohlavné orgány muža.
Vznik nového jedinca.
Osobná hygiena muža a ženy.
Prednáška – sexuálna výchova.

Ručné práce a šitie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo predmetu ručné práce a šitie má poskytnúť žiakom základné vedomosti a zručnosti z oblasti odievania a módy, ručných prác a údržby odevov. Oboznámiť žiakov so základnými poznatkami o odevných materiáloch. Charakteristickým znakom je osvojenie si praktických zručností pri údržbe a úprave odevov a ich využitie v domácnosti a v každodennom živote.

CIELE

Naučiť žiakov hospodáriť pri starostlivosti o odevy v rodine. Orientovať sa v móde, sledovať módne časopisy, orientovať sa v sortimentoch a veľkostiach konfekčných výrobkov. Získať poznatky o textilných materiáloch. Naučiť sa šiť a prišívajúť gombíky, patentiek, háčikov. Využiť nadobudnuté zručnosti v domácnosti. Dodržiavať bezpečnosť pri práci.

OBSAH

Obsah vyučovacieho predmetu je spracovaný rámcovo. Rozsah tematických celkov, ich poradie, príp. zaradenie iných prác a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Estetika odievania

Voľba odevov, doplnkov, estetika, ekonomika.
Výchova vkusu u žiakov.
Poznávanie textilného materiálu a jeho vlastností.
Móda a módne trendy v odievaní. Orientácia v móde.
Výchova žiakov k estetike odievania.
Divadelné kostýmy. Oblečenia na maškarné plesy.

2. Rozdelenie vlákien a poznávanie textilných materiálov

Poznať textilný materiál a jeho vlastnosti:
bavlna, ľan, vlna, prírodný hodváb, umelé vlákna.

3. Drobná krajčírka príprava

Prišívanie gombíkov, ich umiestnenie.
Prišívanie patentiek.
Prišívanie háčikov.

4. Hladenie

Hladenie, pomôcky pri hladení.
Hladenie materiálu pred strihaním.
Hladenie bielizne, odevov.

5. Ručné šitie

Stehovanie materiálu.
Začist'ovací steh, prišívanie gombíkov.

Jednoduchý stonkový steh.
Zošívanie dvoch látok.
Jednoduché výšivky.
Zhotovenie jednoduchých výrobkov z textilu.

6. Háčkovanie, pletenie, vyšívanie

Príprava materiálu, páraná priadza.
Pomôcky na háčkovanie, pletenie a vyšívanie.
Základy háčkovania a pletenia.
Zhotovenie jednoduchého výrobku.
Výber vzorov, popis vzorov. Časopisy, vzorkovníky.
Starostlivosť o výšivky.

Príprava jedál a výživa

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet príprava jedál a výživa je zameraný na získanie vedomostí a zručností pri príprave jedál. Žiaci sa majú naučiť organizovať si prácu, dodržiavať bezpečnostné a hygienické predpisy, správne stolovať, vedieť používať návody v kuchárskych knihách, časopisoch, na obaloch potravinárskych výrobkov. Získané zručnosti a poznatky môžu žiaci uplatniť v rodine alebo pri pomocných prácach v stravovacích zariadeniach.

CIELE

Naučiť sa úsporne zaobchádzať s potravinami. Pripraviť jedlá na denné stravovanie, ale i na rôzne príležitosti. Pripraviť detské jedlá, prípadne jedlá pre chorých. Naučiť sa základom stolovania. Dodržiavať bezpečnostné a hygienické predpisy pri príprave jedál.

OBSAH

Obsah predmetu je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Má poskytnúť žiakom jednoduché praktické zručnosti v príprave jednoduchých jedál teplej a studenej kuchyne. Pri jednotlivých tematických celkoch volí učiteľ prípravu jedla podľa aktuálnych podmienok. Učivo môže byť rozšírené o konzervovanie ovocia a zeleniny.

Obsah tematických celkov

1. Zariadenie a vybavenie kuchyne, bezpečnosť a hygiena v kuchyni, stolovanie

BOZP, hygiena v kuchyni, osobná hygiena.
Zariadenie a vybavenie kuchyne, elektrospotrebiče.
Kuchárska kniha a práca s ňou.
Základné zásady stolovania.
Stolovania k rôznym príležitostiam.

2. Nákup a uskladňovanie potravín

Posudzovanie potravín, spotreba.
Zásady skladovania potravín.

3. Predbežná úprava základných potravín

Osobná hygiena a hygiena práce pri príprave pokrmov.
Triedenie, čistenie potravín.

4. Príprava studených jedál

Praktická príprava: odkrojiť, natrieť chlieb, ručný krájač.
Čistenie, krájanie zeleniny.
Príprava nátierok, obložených chlebíčkov, jednohubiek, úprava na tanieri.

5. Príprava najjednoduchších varených jedál

Praktická príprava: príprava čaju, teplého mlieka, bielej kávy, kakaá.
Príprava krupicovej kaše a pudingu.
Jednoduché jedlá z vajec.
Varenie zemiakov, špagiet, karfiolu a iných jednoduchých jedál.

6. Príprava polievok

Význam polievok, druhy polievok.
Príprava jednoduchých polievok.

7. Príprava hlavných jedál, prílohy

Príprava jedál varením, dusením, pečením.
Význam príloh, príprava príloh.
Šaláty, kompóty.

8. Bezmäsité jedlá

Príprava jedál zo zemiakov, zeleniny, ryže, cestovín.
Príprava jedál zo strukovín, vajec, syrov a tvarohu.

9. Múčniky

Pečené a nepečené múčniky.
Príprava jednoduchých múčnikov.

10. Tepelné spracovanie potravín

Varenie (zelenina, mäso, hydina, múčne jedlá a cestoviny).
Dusenie (zelenina, mäso, hydina).
Pečenie (mäso, hydina, múčniky).
Vyprážanie, grilovanie (zelenina, mäso, hydina, múčniky).

11. Jedálny lístok, diéty, recepty

Zostaviť jedálny lístok.
Poznať rôzne zdravotné diéty.
Poznať kuchárske knihy s rôznym zameraním.

12. Príprava jedál z polotovarov

Príprava polievok. Bujóny.
Príprava hotových jedál (pizza, parené buchty...).
Príprava hotových mrazených múčnikov.

13. Bezmäsité jedlá, omáčky, múčniky

Príprava jedál zo zemiakov, zeleniny, ryže, cestovín.
Príprava jedál zo strukovín, vajec, syrov a tvarohu.
Studené a teplé omáčky.
Pečené, nepečené múčniky.

14. Konzervovanie

Spracovanie ovocia a zeleniny.
Príprava kompótov a ovocných štiav.
Príprava sterilizovanej a nakladanej zeleniny.
Zmrazovanie, sušenie.

Domáce práce a údržba domácnosti

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet domáce práce je určený pre dievčatá aj pre chlapcov. Vzhľadom na súčasný životný štýl má správne zvládnutie domácich prác dôležité poslanie v rodinnom živote. Oboznámi žiakov so zásadami organizácie pracovných postupov v domácnosti, naučí ich posudzovať prvoradosť, zložitosť a namáhavosť jednotlivých pracovných úkonov. Samostatnú kapitolu tvorí učivo, v ktorom sa žiaci oboznámia s prácou a údržbou okolo rodinného domu a drobnou údržbou nemotorových vozidiel.

CIELE

Hlavným cieľom predmetu je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné pre ich budúci život vo vlastnej a samostatnej domácnosti. Naučiť žiakov šetrne a hospodárne zaobchádzať s vybavením domácnosti. Vykonávať drobné opravy, ktoré umožnia čiastočne šetriť domáci rozpočet.

OBSAH

Obsah predmetu je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Formulovaný námetmi na činnosti, ktorých nácvik má viesť k splneniu výchovno-vzdelávacích cieľov. Tieto námety, ich poradie, aj počty hodín pre jednotlivé témy môžu vyučujúci upraviť v rámci triedy (skupiny) a ročníka, aj v rámci individuálneho prístupu k žiakom podľa ich poznatkov, zručností, rozumových schopností.

Obsah tematických celkov

1. Životné prostredie

Bývanie na dedine a v meste.
Exteriér, interiér domu.
Povinnosti vlastníka bytu, domu.

2. Byt a jeho zariadenie.

Zariadenie jednotlivých miestností.
Technické vybavenie domácnosti.

3. Údržba bytu

Udržiavanie poriadku v jednotlivých miestnostiach bytu, estetika miestností.
Pravidelné práce v domácnosti.
Sezónne práce.
Tesnenie okien, dverí.
Funkcia záclon, závesov, ich údržba a vešanie.
Regulácia kúrenia a vetranie.

4. Údržba jednoduchých domácich zariadení

Čistiace nástroje a pomôcky.
Používanie a čistenie ručných kuchynských strojčekov.

5. Údržba odevov

Denná údržba a ukladanie odevov do skrine.
Ukladanie sezónnych odevov do úložných priestorov.
Medzinárodná symbolika označujúca spôsoby čistenia rôznych odevov.

6. Údržba bielizne a bytových textílií, drobné opravy

Čistenie bielizne, bytového textilu.
Čistiace prostriedky.
Sušenie, kropenie, žehlenie, drobné opravy.

7. Údržba topánok

Sezónna obuv.
Čistenie, uskladnenie topánok.
Botníky.

8. Stolovanie

Stolový inventár.
Stolovanie každodenné, príležitostné, slávnostné.

9. Ekonomika domácnosti

Rodinný a domáci rozpočet.
Vedenie účtovníctva v domácnosti.
Hospodárenie s financiami.

10. Drobná údržba v domácnosti. Bezpečnosť pri práci

Základné vybavenie pri domácej údržbe, rozdelenie pracovných nástrojov a náradia.
Vybavenie domácnosti technikou. Organizácia pracovného priestoru.
Vlastnosti horľavín, plynov, elektrickej energie. Bezpečnosť pri práci.

11. Údržba domácich elektrospotrebičov. Havarijné situácie

Výmena žiaroviek. Čistenie a údržba elektrických mlynčekov, mixérov a robotov.

Obsluha plynového a elektrického variča.
Dôležité čísla pri havarijných situáciách.

12. Údržba rodinného domu

Zdroj vody, šetrenie vodou.

Okolie domu a jeho údržba.

Nádoby na odpad, triedenie odpad.

Príloha 2

Obsah vzdelávania voliteľných predmetov pre 1. – 3. ročník praktickej školy

Starostlivosť o starých a chorých

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo predmetu má poskytnúť praktické zručnosti a poznatky v problematike opatrovania starých a chorých v domovoch dôchodcov, v domovoch sociálnej služby alebo v liečebniach dlhodobo chorých.

CIELE

Vytvoriť u žiakov správny vzťah k svojmu zdraviu, zdraviu ostatných členov rodiny. Rozvíjať osobné vlastnosti potrebné pri starostlivosti o chorých a starých: trpezlivosť, taktnosť, vľúdnosť, ohľaduplnosť, ochota.

OBSAH

Učebný obsah voliteľného predmetu starostlivosť o starých a chorých je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie praktických zručností pri opatrovaní chorých a starých ľudí. Rozsah a poradie tematických celkov volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Obsah predmetu a jeho význam. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci. Osobná hygiena, hygiena práce, ochranné oblečenie.

2. Hygiena

Hygiena a jej význam pre zdravie človeka. Hygiena tela, umývanie, sprchovanie, kúpanie. Hygiena rúk, zubov, vlasov, nôh, pohlavných orgánov. Hygienické zásady. Náradie a pomôcky.

3. Starostlivosť o zdravie

Zásady starostlivosti o zdravie. Výživa, pohyb, psychická pohoda. Návšteva obvodného lekára, vyšetrenie odborného lekára. Dodržiavanie pokynov lekára. Návšteva lekárskej služby, privolanie prvej pomoci, sanitky.

4. Choroby a chorí

Bežné choroby a ich liečenie. Nádcha, kašeľ, bolesti hrdla, nevoľnosť, zvracanie, zápcha, hnačka, prechladnutie, chrípka. Meranie a znižovanie teploty. Funkcia potenia. Najbežnejšie lieky a ich podávanie. Liečivé byliny a ich liečebné účinky. Ošetrenie drobných poranení, odrenín a popálenín. Náradie, pomôcky a liečivá. Ochorenie a vplyv choroby na človeka. Príznaky ochorenia. Správanie a psychika chorých.

Ošetrovanie, stravovanie chorých. Najbežnejšie lieky, ich podávanie. Ukladanie liekov, expirácia liekov. Príručná lekárnička.

5. Kozmetická starostlivosť a jej význam

Starostlivosť o pleť, vlasy a ruky. Líčenie, úprava vlasov, trvalá, vodová, pleťové masky. Bylinky v kozmetike. Najbežnejšie ošetrovanie chorej kože, vlasov a nechtov. Zásady správneho obúvania, ortopedické pomôcky.

6. Starostlivosť o starých ľuďoch

Ochorenie a vplyv choroby na starých ľuďoch. Najčastejšie ochorenia v starobe. Ošetrovanie, stravovanie chorých, diéta, podávanie liekov. Vplyv choroby na psychiku starého človeka.

7. Starostlivosť o dlhodobo chorého človeka

Význam odpočinku a spánku chorého. Úprava a čistenie lôžka. Výmena osobnej bielizne a lôžkovín. Úprava lôžka s chorým a bezvládnym človekom. Pomôcky, ktoré dopĺňajú lôžko a ich praktické využitie. Pomôcky na prenos chorého. Stravovanie chorých. Úprava prostredia pre kultúrne stolovanie. Podávanie jedla chodiacemu pacientovi, ležiacemu pacientovi. Podávanie liekov. Príprava čajov a ovocných štiav. Komunikácia s chorým.

8. Hygienická starostlivosť o dlhodobo chorého

Ranná a večerná hygiena chorého, sprchovanie. Starostlivosť o ústnu dutinu. Umývanie vlasov, strihanie nechtov. Umývanie chorého na lôžku, umývanie bezvládneho človeka. Podkladanie misy a fľaše. Prevencia preležanín.

9. Poskytovanie prvej pomoci

Prvá pomoc pri akútnych ochoreniach, zlomeninách, popáleninách, krvácaní... Druhy obväzového materiálu. Postrekové obväzy. Obvinadlové obväzy, škrtidlá. Dlahy. Kompenzačné pomôcky.

10. Ľudia so zdravotným postihnutím

Druhy postihnutia. Špecifická starostlivosť o ľudí s rôznym postihnutím. Kompenzačné pomôcky. Starostlivosť spoločnosti o ľudí so zdravotným postihnutím.

Pestovateľské práce

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo voliteľného predmetu pestovateľské práce vychádza z obsahu predmetu naučiť žiakov jednoduché práce pri pestovaní rastlín. Žiaci sa zoznamujú s rastlinami, s ich špecifickými podmienkami života a rastu, ich účelnosťou a použitím v živote. Získavajú vedomosti a zručnosti v oblasti skrášľovania interiérov a exteriérov, v použití a manipulácii s chemickými prostriedkami a postrekmi pri pestovaní kvetov, ovocia a zeleniny.

CIELE

Cieľom voliteľného predmetu pestovateľskej práce je naučiť žiakov jednoduché práce pri pestovaní kvetín, vonkajších rastlín, jednoročných a dvojročných rastlín, trvaliek a bylín, s ktorými sa stretávajú v bežnom živote a v domácnosti. Poznať najznámejšie okrasné kvety a bylinky. Úlohou je prehĺbiť u žiakov kladný vzťah k práci a prírode, poznať základné agrotechnické postupy v záhrade.

OBSAH

Učebný obsah predmetu je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na oboznámenie žiakov s jednoduchými pestovateľskými prácami v domácnosti a v záhrade. Získať manuálne zručnosti pri záhradníckych prácach. Využitie záhradníckeho náradia. Počty hodín a obsah predmetu je určený rámcovo, jednotlivé tematické celky sa prispôbujú podľa podmienok školy a schopností žiakov. Poradie tematických celkov učiteľ prispôbuje agrotechnickým postupom a podmienkam.

Obsah tematických celkov

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Obsah predmetu a jeho význam. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci. Význam pestovania rastlín v domácnosti, v záhrade a v poľnohospodárstve. Ochrana životného prostredia.

2. Vegetačné požiadavky rastlín

Agrotechnické podmienky a postupy pestovania rastlín. Pôdny substrát – rôzne druhy, príprava. Požiadavky rastlín na stanovište, svetlo, zálievku. Voda – spôsoby zálievky. Výživa rastlín - živiny, hnojivá.

3. Pestovanie rastlín

Pestovanie kvetín v domácnosti. Pestovanie kvetín v záhrade a skleníku. Pestovanie bylín a korenín. Prostredie potrebné na pestovanie kvetín v domácnosti, v záhrade. Pestovateľské techniky.

4. Rozmnožovanie rastlín

Pomôcky na rozmnožovanie rastlín. Rozmnožovanie rastlín výsevom semien. Rozmnožovanie rastlín odrezkami, cibulami. Rozmnožovanie korenín semenami.

5. Pestovateľské náradie a pomôcky

Poznať pestovateľské náradie a pomôcky, ich využitie. Odkladanie náradia a pomôcok na miesto. Údržba náradia a pomôcok.

6. Zeleninárstvo

Význam pestovania zeleniny a rozdelenie zeleniny. Poznať cibuľovú, koreňovú, hlúbovú, plodovú zeleninu a strukoviny. Siatie a sadenie zeleniny. Pestovanie zeleniny na záhone a v skleníku. Ochrana a ošetrovanie zeleniny v priebehu vegetácie. Špecifiká pestovania jednotlivých druhov zeleniny. Zber a skladovanie zeleniny.

7. Práce na záhone a v skleníku

Jednoduché práce na záhone a v skleníku. Zelenina pestovaná na záhone a v skleníku. Zber zeleniny zo záhonu a zo skleníku.

8. Ošetrovanie rastlín

Ošetrovanie rastlín v období vegetácie. Okopávanie, pletie, polievanie. Hnojenie, postrekovanie. Dodržiavanie zásad bezpečnosti práce s hnojivami, postrekmi. Ochranné pomôcky, prvá pomoc.

9. Ovocinárstvo a sadovníctvo

Význam a pestovanie ovocných stromov. Poznať ovocné stromy. Pestovanie ovocných stromov v sadoch. Zber a skladovanie ovocia.

10. Okrasné dreviny

Význam a využitie okrasných drevín. Listnaté a ihličnaté dreviny. Rozdiel medzi listnatými a ihličnatými drevinami.

11. Exkurzie

Návšteva ovocinárskeho sadu, botanickej záhrady, výstavy Flóra.

Pomocné práce v kuchyni

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo predmetu pomocné práce v kuchyni je určené pre dievčatá aj pre chlapcov, vychádza z výchovy k zdravej životospráve, zdravému stravovaniu. Oboznámi žiakov so zásadami organizácie pracovných postupov v kuchyni. Žiaci pracujú s konkrétnymi pracovnými pomôckami. Učia sa obsluhovať pracovné nástroje a mechanické stroje, bezpečnosť pri práci s nimi a dodržiavanie hygieny. Získané poznatky a zručnosti žiaci uplatnia v rodine alebo v chránenom bývaní.

CIELE

Cieľom voliteľného predmetu pomocné práce v kuchyni je získať zodpovednosť za zdravý spôsob života, vytvoriť si správny vzťah k stravovaniu. Nadobudnúť základné vedomosti a zručnosti v oblasti stravovania, bezpečnosti s pracovnými pomôckami a nástrojmi. Dosiahnuť samostatnosť pri sebaobslužných prácach v príprave jednoduchých pokrmov teplej a studenej kuchyne. Naučiť sa udržiavať poriadok v kuchyni.

OBSAH

Učebný obsah predmetu je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsahovo nadväzuje na obsah predmetu príprava jedál a výživa. Poskytuje žiakom základné poznatky v oblasti stravovania. Pomáha získať praktické zručnosti v príprave jednoduchých jedál teplej a studenej kuchyne. Počty hodín a obsah predmetu je určený rámcovo, jednotlivé tematické celky sa prispôbujú podľa podmienok školy a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Organizácia a bezpečnosť práce v kuchyni

Základy organizácie a bezpečnosti práce v kuchyni. Hygienické pravidlá v kuchyni. Osobná hygiena, hygiena práce, ochranné oblečenie. Správne rozmiestnenie pracovných nástrojov. Správne uskladňovanie potravín. Plánované nákupy: každodenné, týždenné, mesačné.

2. Poriadok a čistota v kuchyni

Význam poriadku a čistoty v kuchyni. Používanie čistiacich a dezinfekčných prípravkov. Odpadky v kuchyni, triedenie odpadkov.

3. Elektrospotrebiče v kuchyni

Rozloženie elektrospotrebičov v kuchyni. Obsluha elektrospotrebičov. Bezpečnosť a údržba elektrospotrebičov.

4. Pracovné pomôcky a nástroje v kuchyni

Uloženie pracovných pomôcok a nástrojov v kuchyni na správne miesto. Využitie pracovných pomôcok a nástrojov, správna manipulácia. Údržba pracovných pomôcok a nástrojov. Obsluha pracovných nástrojov.

5. Praktické zručnosti a jednoduché práce v kuchyni

Umývanie, utieranie, ukladanie riadu, príborov, pracovného náradia. Čistenie, uskladňovanie zemiakov, zeleniny, ovocia.

6. Jednoduché jedlá teplej a studenej kuchyni

Príprava čaju, kávy, kakaa. Krájanie a natieranie chleba, pečiva, vianočky. Príprava polievok. Príprava jednoduchého občerstvenia.

7. Kuchynský servis

Kuchynský servis základný, na rôzne príležitosti. Poznávanie, správne pomenovanie. Použitie kuchynského servisu. Ukladanie základného kuchynského servisu. Pravidlá pri použití kuchynského servisu. Starostlivosť o kuchynský servis.

8. Stolovanie

Stolový inventár. Stolovanie každodenné, príležitostné, slávnostné. Prestieranie.

Remeselné práce

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo predmetu remeselné práce má poskytnúť žiakom základné vedomosti a zručnosti z oblasti ľudových remesiel - výšivkárstvo, paličkovanie, práca so šúpolím, drotárstvo a práca s drobným materiálom.

CIELE

Prehľbiť u žiakov pozitívny vzťah k ľudovým remeslám. Získať základné manuálne zručnosti, v jednotlivých remeslách, ktoré žiaci môžu využiť vo vlastnej rodine alebo v chránenom pracovisku. Poznať základné možnosti využitia jednotlivých výrobkov.

OBSAH

Učebný obsah jednotlivých častí predmetu remeselné práce je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie základných manuálnych zručností v jednotlivých ľudových remeslách. Rozsah tematických celkov, ich poradie, prípadne zaradenie iných prác a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

Výšivkárstvo

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Tradícia výšivkárstva u nás a rozdielnosti v jednotlivých regiónoch. Obsah predmetu a jeho význam. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci.

2. Materiály a pomôcky

Poznať základné používané materiály a pomôcky na vyšívanie. Príprava materiálu na vyšívanie. Výber a farebná kombinácia materiálov. Výber tkaniny, výber priadze, výber vzorov. Zhotovenie vzorkovníka. Využitie výšivky v estetike bývania.

3. Vyšívacie techniky

Základné vyšívacie techniky: krížiková, hladkovacia, výrezová, hrachovinka, richelie. Stehy: stonkový, retiazkový, slučkový, vrkôčikový, plný steh, plochý steh, gobelínový, hladkovanie spojené s ažúrkou. Zhotovenie rohov pomocou zrkadielka.

4. Zhotovenie výšivky

Jednoduché výšivky. Zakresľovanie vzorov na papier. Vyšívanie podľa nakresleného vzoru. Zhotovenie jednoduchej výšivky podľa vzorkovníka. Zhotovenie náročnejšej výšivky podľa vzorkovníka. Vystrihovanie nití, kombinácia stehov. Zhotovenie výrobku s aplikáciou výšivky.

5. Úprava a údržba výšiviek

Vymeranie výšivky, vyhotovenie rohov, zakončenie okrajov. Údržba výšiviek: pranie a žehlenie výšiviek. Škrobenie výšiviek.

6. Zhotovenie výrobkov

Zhotovovanie nástenných obrázkov zvolenou technikou. Zhotovenie vianočných a veľkonočných darčiekov. Skrášlenie utierok, obrusov a vankúšov jednoduchou výšivkou. Využitie zvyškov materiálu. Prezentácia prác na výstavách.

7. Exkurzia

Návšteva textilnej galantérie. Návšteva výstavy gobelínov, účasť na súťažiach a pod.

Paličkovanie

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Obsah predmetu. Význam vyučovania paličkovania. Zásady bezpečnosti pri práci.

Pracovné potreby: valec, (postup jeho zhotovenia), podstavec na valec, paličky. Výber priadze, ostatné pomôcky. Prípravné práce: navíjanie priadze, tkáčsky uzol.

2. Čipkárstvo na Slovensku

Vývin čipkárstva na Slovensku. Stručná história paličkovanej čipky. O slovenskej ľudovej paličkovanej čipke. Tradícia paličkovania u nás a rozdielnosti v jednotlivých regiónoch.

3. Základy paličkovania

Techniky paličkovania: pletenec, pikotka, plátenková väzba, plátenková väzba s dierkami, plátenko s dierkami situované do oblúka, prekladané plátenko, spájanie pásikov.

Základné väzby: štvorčeková sieť, krížená sieť. Základné väzby: polpárová väzba, pichaná väzba, pichaná väzba s pletencom.

4. Náročnejšie techniky paličkovania

Techniky paličkovania: vypracovanie rohu do pravého uhla, tylová väzba, hrachovinka, pásiková čipka s efektom, vypletanie štvorčeka, lístočka, štvorček a lístok v sieti, tvarovaná pásiková čipka, kvietky v sieti, dierky, oká v plátenkovej väzbe, pavúčky v sieti, pavúčky v plátenkovej väzbe.

5. Vzorkovník techník paličkovania

Vytvoriť vzorkovník so základnými technikami paličkovania.

Zhotoviť jednoduchý obrázok plátenkovou väzbou.

6. Zhotovenie výrobku

Vytvorenie čipky: okrajová čipka s plátenkovým oblúkom, okrajová čipka s vejárikom, okrajová čipka so štvorčekom. Paličkovanie okolkov použitím naučených techník. Návrhy vlastných výrobkov: paličkovanie čipky, paličkovanie obrázku plátenkovou väzbou. Výroba dečiek: dečka s čipkou na okraji, celopaličkovaná čipka. Paličkovanie vianočných a veľkonočných ozdôb.

7. Úprava a údržba zhotovených prác. Použitie paličkovanej čipky

Pranie, škrobenie a žehlenie zhotovených prác. Použitie paličkovanej čipky na golier, na šperk. Nástenná dekorácia z pásikovanej čipky – kytica, kvet, znamenia.

Práca so šúpolím

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Tradičné umelecké remeslá: výroba tradičných figúrok z kukuričného šúpolia, výroba ozdobných predmetov zo slamy. Obsah predmetu a jeho význam. Výber a farebná kombinácia materiálu zo šúpolia. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci.

2. Materiály a pomôcky

Príprava šúpolia k spracovaniu. Zber šúpolia, sušenie šúpolia. Triedenie šúpolia podľa vzhľadu a veľkosti. Použitie šúpolia – jemné, drsné, úzke a široké šúpolie.

3. Základné techniky spracovania šúpolia

Pranie, farbenie, bielenie šúpolia. Stáčanie kukuričných listov – tenkostáčané a hrubostáčané šúpolie. Šúpolie ako pletiarsky materiál – používanie väzieb na princípe tkania. Pletenie pomocou foriem rôznych tvarov.

4. Výrobky a doplnky zo šúpolia

Výroba záložiek zo šúpolia, rohože, predložky. Výroba figúriek, bábik zo šúpolia. Pletenie vrkočov. Zošívanie košíkov, klobúkov a iných doplnkov. Zväzovanie mašličiek.

5. Zhotovenie výrobkov

Výroba vtáčikov a sliepočiek zo šúpolia. Výroba anjelikov zo šúpolia. Výroba bábik, šúpolienok zo šúpolia. Výroba „chlapca“ zo šúpolia. Výber vhodného materiálu. Triedenie šúpolia. Konečná úprava výrobku.

6. Úprava a dokončenie výrobku

Výber vhodných doplnkov na dokončenie výrobku. Vlázky, oblečenie z látky. Prezentácia výrobkov na výstavách.

7. Exkurzia

Návšteva predajne ULUV. Darčkové a suvenírové predmety v ULUV-e.

Drotárstvo

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Obsah predmetu a jeho význam. Ľudové remeslá a tradície, história drotárstva. Vývin drotárstva na Slovensku. Využitie drotárstva na opravy. Tradícia drotárstva v jednotlivých regiónoch. Zásady bezpečnosti a hygieny pri práci. Prevencia úrazov, ošetrenia drobných poranení. Poriadok na pracovisku. Vypestovanie návyku na poriadok na pracovnom stole. Uloženie náradia, materiálu.

2. Materiál, náradie a pomôcky

Poznať základné používané materiály: drôt, plech. Druhy drôtu - oceľový tvrdý na výstuže a obvodové rámy, pružný oceľový, pozinkovaný, viazací a iné druhy drôtov. Typy klieští, kladív. Oceľová podložka, vretená, navíjačky. Brúsne a leštiace prostriedky. Ich poznávanie a využitie pri jednotlivých technikách. Použitie drôtov, ich rozoznávanie a výber vhodných druhov na jednotlivé techniky a výrobky. Čistenie drôtov.

3. Základné techniky

Technika ohýbania drôtu, stláčania drôtu, špirálky, splošťovanie špirál. Technika viazania - stehy drotársky, slučkový, spojovací. Technika opletania – väčšie predmety, vázy, kvetináče. Technika vypletania – práca s vretenom a navíjačkou, vypletanie. Technika koráľkovania.

4. Zhotovenie výrobkov

Zhotovovanie drobných dekoračných predmetov. Zhotovenie jednoduchého výrobku – vešiak so slučkovým výpletom. Zhotovenie náročnejších výrobkov. Korálkovanie – tvorba drobných dekoračných predmetov spojením drôtu a korálok.

5. Úprava a ošetrovanie výrobkov

Konzervovanie výrobkov olejom. Vytváranie patiny. Konzervovanie výrobkov nátermi.

6. Exkurzia

Návšteva predajne ULUV. Drotárske výrobky ako šperk. Prezentácia výrobkov na výstavách.

Práca s drobným materiálom

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Obsah a význam predmetu. Využitie rôzneho materiálu na zhotovenie rôznych výrobkov. Využitie výrobkov v domácnosti. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci. Zásady bezpečnosti a hygieny pri práci. Protipožiarne opatrenia.

2. Materiál a pomôcky

Poznať základné prírodné materiály (staré noviny, papiere, kartóny, vlny, seno, mach, konáriky..). Ich poznávanie a využitie pri zhotovení výrobkov. Zber, preprava, úprava, skladovanie – rastliny, plody, kamene, textílie... Materiál prírodný a umelý, rozdelenie vlastností.

3. Základné techniky

Triedenie, sušenie, farbenie, natieranie, lakovanie, čistenie, rezanie, strihanie. Aranžovanie: jesenné, vianočné, jarné, veľkonočné. Kvetinové obrázky, kytice. Valentínky. Batikovanie, pletenie z prútia, slamené korpusy na vence.

4. Zhotovenie dekoratívnych výrobkov

Vytvoriť dekoratívne výrobky: kytičky zo suchých kvetov, smútočné a adventné vence, svietniky, jarná dekorácia. Maľovanie na kameň. Slamený a machový veniec. Vianočná kytica a adventný veniec. Textilná batika. Jarné aranžovanie. Veľkonočné aranžovanie - maľované kraslice, korbáč z prútia.

5. Exkurzia

Návšteva predajne ULUV. Návšteva výstav v meste. Výstavka prác žiakov.

Textilné doplnky

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Obsah a význam predmetu. Využitie rôzneho materiálu na zhotovenie textilných doplnkov. Využitie textilných a dekoratívnych doplnkov. Ukážky ľudového umenia, prameňa inšpirácie a námetov. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci. Zásady bezpečnosti a hygieny pri práci. Prevencia úrazov, ošetrovanie drobných poranení.

2. Materiál a pomôcky

Textilný materiál a jeho vlastnosti. Poznať textilný materiál a jeho využitie pri zhotovení výrobkov. Poznať pomôcky na zhotovenie dekoratívnych doplnkov. Výber vhodného materiálu a pomôcok. Výber farebných kombinácií. Výber podkladového materiálu a foriem.

3. Techniky pri výrobe textilných doplnkov

Tenerife - slniečková čipka a šitá čipka. História týchto techník. Vyšívanie, pretkávanie, viazanie. Nácvik jednotlivých stehov, spájanie siete. Obtáčanie, obnitkovanie. Tvorba osnovy. Vytváranie vzorov do osnovy.

Technika tkania na ráme - vyhotovenie osnovy na ráme. Plátenková väzba, slučková väzba, spájanie farebných útkov. Kombinácia viacerých techník.

Technika batikovania - techniky vyvážovania, vrstvovania. Batika voskom. Farbenie a stabilizovanie farieb na textile.

4. Zhotovenie jednoduchých výrobkov

Uplatnenie tenerife a šitej čipky v domácnosti a v rôznych interiéroch. Dôraz na presnú prácu, farebné zladenie, dokončievacie práce. Batikové šatky, obrázky na stenu..

5. Konečná úprava výrobkov

Ukončovacie techniky. Aplikácia zhotovených výrobkov, ich kombinácia s inými technikami. Zhotovenie textilných doplnkov. Ukážky zhotovených prác.

Pomocné práce v záhradníctve a aranžovaní

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo voliteľného predmetu pomocné práce v záhradníctve a aranžovaní vychádza z obsahu predmetu vytvárať a skrášľovať najbližšie okolie, domov, bývanie. Uvedomiť si krásu okolo seba. Prehĺbiť vzťah k práci, prírode. Oboznámiť žiakov s pestovaním rastlín a prácou v záhrade a oboznámiť žiakov s aranžérskymi prácami.

CIELE

Cieľom voliteľného predmetu je naučiť žiakov jednoduché práce pri pestovaní izbových a vonkajších rastlín, ktoré sa najčastejšie vyskytujú v našich domácnostiach. Poznať izbové rastliny a bylinky v záhrade. Nacvičiť jednoduché aranžérске techniky z rôznych materiálov.

OBSAH

Učebný obsah predmetu je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na oboznámenie žiakov s pestovaním rastlín v domácnosti a v záhrade. Získanie manuálnych zručností pri záhradníckych prácach. Využitie záhradníckeho náradia. Zhotovenie príležitostných aranžérskych prác k rôznym príležitostiam. Počty hodín a obsah predmetu je určený rámcovo, jednotlivé tematické celky sa prispôsobujú podľa podmienok školy a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Bezpečnosť pri práci

Obsah predmetu a jeho význam. Základné záhradnícke pomôcky a náradie. Práca s náradím a pomôckami, odkladanie náradia a pomôcok, ich ošetrovanie a údržba. Bezpečnostné predpisy pri práci. Ochrana zdravia, ochranné pomôcky.

2. Vegetačné požiadavky izbových rastlín a rastlín pestovaných vonku

Rozhodujúce činitele pri pestovaní rastlín. Naučiť vegetačné požiadavky rastlín. Pôda, substráty, svetlo, vzduch. Voda – spôsoby zálievky. Výživa rastlín.

3. Pestovanie a rozmnožovanie rastlín

Rozmnožovanie letničiek a korenín semenami. Čistenie, uskladňovanie semien. Poznávanie semien. Výsev semien, rozsádzanie rastlín. Presádzanie izbových rastlín, miešanie zemín. Výsadba cibúľ. Príprava pôdy, záhonu. Rýchlenie tulipánov v črepníku.

4. Izbové rastliny

Najznámejšie izbové rastliny. Materiál na rozmnožovanie, množiareň. Rozmnožovanie a sadenie izbových rastlín. Starostlivosť o izbové rastliny. Zálievka, presádzanie, kyprenie. Odstraňovanie odumretých častí rastlín. Výživa rastlín, hnojenie.

5. Prípravné práce v aranžovaní

Aranžérsky materiál. Jesenné zberové práce – sušenie kvetov, listov, tráv, zber šišíek. Dušičková väzba – venček z umelých kvetov. Adventný veniec – práca s prírodným materiálom, vianočný svietnik. Jarné aranžovanie.

6. Exkurzia

Návšteva predajne so semenami, kvetinárstva, botanickej záhrady, parku, cintorína. Návšteva záhradníckeho podniku, výstavy kvetín.

Tkanie na tkáčskom stave

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo voliteľného predmetu tkanie na tkáčskom stave má poskytnúť žiakom základné vedomosti a zručnosti z oblasti ľudových remesiel. Úlohou je prehĺbiť u žiakov kladný vzťah k práci a k ľudovej tvorbe. Nadobudnuté zručnosti majú žiaci využiť v domácnosti pre potreby vlastnej rodiny alebo pre prácu v chránenej dielni.

CIELE

Cieľom voliteľného predmetu tkanie na tkáčskom stave je prehĺbiť u žiakov pozitívny vzťah k ľudovým remeslám. Získať základné poznatky a manuálne zručnosti v jednotlivých technikách tkania, rozpoznávať textilné materiály na tkanie, využívať odpadový textilný materiál. Naučiť žiakov základné zásady, ktoré treba dodržiavať pri tkaní na tkáčskom stave. Poznať možnosti využitia jednotlivých zhotovených výrobkov.

OBSAH

Učebný obsah voliteľného predmetu tkanie na tkáčskom stave je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie základných poznatkov a manuálnych zručností v technike tkania. Rozsah tematických celkov, ich poradie a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Obsah predmetu a jeho význam. O histórii tkáčskeho remesla na Slovensku. Význam vyučovania tkania na tkáčskom stave. Zásady bezpečnosti pri práci. Pracovné nástroje a pomôcky potrebné pri tkaní na tkáčskom stave. Základné zásady pri tkaní na tkáčskom stave.

2. Materiál a pomôcky

Poznať základné textilné materiály a pomôcky na tkanie. Využívať odpadový textilný materiál na tkanie. Príprava materiálu na tkanie.

3. Zloženie a údržba tkáčskeho stavu.

Zloženie tkáčskeho stavu a jeho ovládanie. Základné časti tkáčskeho stavu - krosien: valec s osnovou, nitelnice, brdo, spodný návoj, vážky, podnože, člnok s cievkou. Základná údržba tkáčskeho stavu.

4. Techniky tkania.

Technika základných väzieb. Tkanie na malom tkacom rámiu. Tkanie textilu s priadzou - pamuk. Použitie člnku s cievkou, navíjanie priadze, práca s člnkom. Vytáčanie hotových výrobkov. Dokončovacie práce, viazanie strapcov.

5. Tkanie na tkáčskom stave

Príprava materiálu na tkanie. Výber techniky tkania. Výber vzoru na tkanie. Tkanie na tkáčskom stave.

6. Zhotovenie výrobkov

Tkanie na základe návrhu. Jednofarebné a dvojfarebné pásy. Zhotovenie jednoduchých koberčekov. Začist'ovacie práce. Rozpočítavanie a delenie osnovy. Tkanie jednoduchého prestierania. Zhotovenie výrobku podľa vzoru. Zhotovenie koberčeku. Výstavka výrobkov. Tvorba samostatných návrhov. Voľné farebné kompozície na tkáčskom stave.

7. Exkurzia

Návšteva textilnej galantérie. Návšteva tkáčskej dielne. Návšteva predajne s výrobkami ľudových remesiel.

Pomocné práce v administratíve

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet Pomocné práce v administratíve je zameraný na osvojenie si základných vedomostí a praktických zručností z oblasti administratívnych prác. Žiaci sa majú naučiť organizovať si prácu, dodržiavať hygienické a bezpečnostné predpisy, udržiavať poriadok na pracovisku.

CIELE

Cieľom predmetu je naučiť žiakov pracovať s písomnosťami, s kancelárskou technikou (zošívачka, dierkovačka, kopírka, laminátor ...), s počítačom (MS Word, Excel, internet, e-mail) a tiež základom profesionálnej komunikácie. Nadobudnuté zručnosti môžu žiaci využívať na pracovisku (napr. vrátnica, sekretariát) či vo vlastnej domácnosti.

OBSAH

Učebný obsah voliteľného predmetu pomocné práce v administratíve v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie základných poznatkov a zručností pri práci s počítačom a kancelárskou technikou. Rozsah tematických celkov, ich poradie a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Organizácia a bezpečnosť pri práci

Dodržiavanie poriadku, čistoty na pracovisku, pri práci, ukladanie, čistenie nástrojov, prístrojov a jednoduchých zariadení. Dodržiavanie hygieny a bezpečnostných predpisov. Organizácia práce. Povinnosti a práva zamestnanca.

2. Základy práce s počítačom

Zvládnutie rutinných činností (zapnutie, vypnutie PC, ovládanie prác s klávesnicou a myšou...). Získanie schopnosti orientácie v PC. Všeobecné zásady intuitívneho ovládania PC. Základy kancelárskeho balíka MS OFFICE, MS WORD (písanie textov na diktát i samostatne so samostatnou kontrolou a opravou gramatických chýb, odpisovanie textov, dopĺňanie textov, úpravy textov, indikácia a odstraňovanie gramatických chýb, tvorba vizitiek, vloženie tabuľky, práca s tabuľkou, dopĺňanie údajov do tabuľky, tvorba jednoduchej pozvánky, plagátika na rôzne akcie s obrázkom, tvorba jednoduchého propagačného materiálu pre dané zariadenie.. a i.), použitie tlačiarne. Základy práce s internetom, e-mail, evidencia e-mailovej pošty. Vyhľadávanie informácií na internete, schopnosť internetovej komunikácie, využitie internetu v bežných životných situáciách, napr. pre nakupovanie v internetovom obchode, na informovanie sa o dianí v spoločnosti, zmenách v právnom poriadku, v sociálnej oblasti a podobne.

3. Základy profesionálnej komunikácie

Telefonický hovor so zákazníkom, klientom, jasné odovzdávanie informácií. Evidovanie telefonických hovorov. Rozvoj rečových schopností a vyjadrovania sa pomocou cvičení – čítanie (noviny, časopisy), rozhovory na spoločenské témy a podobne. Krasopis a gramatické cvičenia (zlepšiť si úhladnosť písma a pravopis, t.j. kultúru písaného prejavu). Základné práce s písomnosťami (doplniť meno do materiálov, do zoznamu, evidovať návštevy, prevziať a zapísať poštu, pripraviť listy do obálok na odoslanie...). Situačné scény: telefonické hovory na rôznych úrovniach, na rôzne témy, požadujúce rôzne informácie, príjem pošty, privítanie návštevy, ponuka propagačných materiálov daného zariadenia a podobne. Tréning čítania, krasopisu a pravopisu. Vedenie základných písomností. Upravenosť pracovníka v administratíve (oblečenie, úprava zovňajšku, zásady slušného správania sa), rozvoj osobných charakterových vlastností ako: trpezlivosť, pokojný prístup ku klientovi, zákazníkovi, ústretovosť, dochvilnosť, schopnosť uznať si chybu, ospravedlniť sa...

4. Základy práce s kancelárskou technikou

Triedenie písomností (podľa druhu, súrnosti pre vybavenie a pod.). Využitie spiniek, zošívачky, dierovacieho zariadenia a iných kancelárskych pomôcok. Kopírovanie v mierke 1 : 1, v zmenšenej, zväčšenej mierke, obojstranné kopírovanie. Zalievanie stránok do fólie. Hrebeňová väzba.

Výroba keramiky

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

učebný predmet výroba keramiky v praktickej škole má poskytnúť žiakom s mentálnym postihnutím základné vedomosti a zručnosti z oblasti ľudových remesiel – keramickej výroby, ktorá sa v minulých storočiach na Slovensku rozvíjala v troch hlavných odvetviach, a to v hrnčiarstve, džbáňkarstve a kachliarstve.

Nadobudnuté zručnosti majú žiaci využiť pre potreby vlastnej rodiny, prípadne pre prácu v chránenej dielni, pre vlastné potešenie a sebarealizáciu.

CIELE

Hlavným cieľom predmetu výroba keramiky je získať základné poznatky o výrobe keramiky. Oboznámiť žiakov s vybavením keramickej dielne, náradím, materiálom a zásadami, ktoré treba dodržiavať pri práci z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia.

Žiaci sa majú naučiť základné pracovné techniky a využívať materiál tak, aby vznikal čo najmenší odpad. Dôraz sa kladie najmä na rozvoj pracovných zručností a podporovanie vlastnej tvorivosti žiakov.

OBSAH

Obsah predmetu školy je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Je formulovaný jednoduchými námetmi na činnosti, ktorých nácvik má viesť k splneniu výchovno-vzdelávacích cieľov. Výber učiva, postupnosť pri preberaní, časové rozvrhnutie si robí učiteľ vzhľadom na zloženie žiakov v triede a predpokladanú orientáciu praktickej školy na budúce pracovné uplatnenie absolventov.

Obsah tematických celkov

1. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Oboznámenie žiakov s bezpečnostnými a protipožiarňými predpismi.

Žiakov je potrebné viesť k tomu aby dodržiavali zásady hygieny a bezpečnosti práce, používali ochranné prostriedky a pomôcky a správali sa v súlade s protipožiarňými predpismi a s predpismi o ochrane životného prostredia.

Dodržiavanie poriadku a čistoty v dielni. Organizácia práce.

2. Keramická dielňa a jej vybavenie

Vybavenie keramickej dielne.

Materiál, nástroje, keramická pec.

História výroby keramiky a jej význam.

3. Remeselná technika výroby keramiky

Oboznámenie žiakov s remeselnou technikou výroby keramiky.

Žiaci navštívia keramickú dielňu, kde sa prostredníctvom priamej činnosti zoznámia s výrobným procesom a pracovnými technikami.

4. Tvarovateľnosť hliny

Nácvik pracovných zručností pri tvarovaní hliny.

Krájanie hliny drôtom, stĺkanie, miesenie a tvarovanie hliny do guľôčky.

Formovanie hliny pomocou valčeka do placky.

5. Odpadové materiály

Využitie odpadových materiálov ako pomôcok pri práci v keramickej dielni.

Technika vtláčania do plastovej formy z adventného kalendára.

6. Nácvik pracovných zručností

Technika vykrajovania z vyvaľkaného plátu pomocou formičiek.

Jednoduché výrobky s vianočnou tematikou – ozdoby na vianočný stromček

7. Šúľanie hliny

Šúľanie hliny na podložke.

Jednoduchý výrobok – had, guľka, kocka.

8. Zdokonaľovanie pracovných zručností

Technika vykrajovania pomocou formičiek.

Jednoduché výrobky s jarnými motívami.

9. Technika vykrajovania

Technika vykrajovania z vyvaľkaného plátu podľa papierovej šablóny ihlou.

Výrobky s jesennou tematikou – jablko, hruška, šarkan... .

10. Prírodné materiály

Využitie prírodných materiálov napr. listov zo stromov pri práci v keramickej dielni.

Technika vtláčania listov do vyvaľkaného plátu a následné vykrajovanie ihlou.

Tvarovanie plytkej misky miernym zdvihnutím okrajov.

11. Glazúrovanie

Glazúrovanie - povrchová úprava vypálených výrobkov.
Zarábanie a miešanie glazúr.
Technika glazúrovania.
Experimentovanie s farbami.

12. Glazúrované výrobky

Glazúrované výrobky s vianočnou tematikou – jednoduchý svietnik.
Zdokonaľovanie pracovných zručností, vykrajovanie pomocou formičiek tvaru hviezdy a zlepovanie „šlíkrom“

13. Kolektívna práca žiakov

Kolektívna práca žiakov určená na estetickú úpravu priestorov školy alebo triedy.
Vykrajovanie z vyvalkaného plátu podľa papierovej šablóny ihlou (napr. motýle a kvety, vodník a ryby, ...)

14. Exkurzie

Žiaci navštívia keramické dielne a predajne s výrobkami umeleckých a ľudových remesiel.

15. Kombinovaná technika

Vykrajovanie ľubovoľných tvarov ihlou z vyvalkaného plátu podľa papierovej šablóny a lepenie „šlíkrom“ (napr. veža, šašo, vodník...)

16. Glazúrovanie kvetináčov

Glazúrovanie kvetináčov podľa individuálnych schopností žiakov (s jednou glazúrou alebo s viacerými farbami, vlastná tvorivosť)

17. Zložitejší výrobok

Zložitejší výrobok s vianočnou tematikou – adventný svietnik.
Vykrajovanie z vyvalkaného plátu podľa papierovej šablóny a lepenie hviezdíčiek „šlíkrom“.

18. Výroba keramiky pomocou formy

Výroba keramiky pomocou rôznych foriem

19. Keramika v kombinácii s rôznymi materiálmi

Aplikácie z keramiky na sklo, na drevo, na plast.
Využitie prírodných materiálov sisal, šišky, konáriky, listy, suché kvety, trávy.
Využitie odpadových materiálov, drôtu, papiera, korálikov

20. Ručné modelovanie

Ručné modelovanie misky bez pomoci hrnčiarskeho kruhu.

21. Tvorivá práca žiakov

Tvorivá práca žiakov podľa vlastných návrhov.